

عبادت؛ راه رسیدن به کمال

خداوند در قرآن مجید هدف خلقت انسان را عبادت می داند، که این موضوع نشان می دهد که عبودیت و بندگی تنها راه کمال انسان است.

خداوند در قرآن مجید هدف خلقت انسان را عبادت می داند، که این موضوع نشان می دهد که عبودیت و بندگی تنها راه کمال انسان است. به گزارش خبرگزاری مهر، کمال نهایی انسان و هدف از آفرینش او تقرب به خداست. راه اساسی رسیدن به این هدف عبادت و بندگی خداست. این نتیجه گیری مبتنی بر مبانی اسلام و مضامین کتاب و سنت است. در این ارتباط خداوند می فرماید: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفتیم که شیطان را نپرستید که او برای شما دشمنی آشکار است و این که مرا پرستید که راه مستقیم این است.

در جای دیگر در آیه 56 سوره ذاریات خداوند می فرماید: و ما جن و انس را نیافریدیم مگر برای اینکه مرا پرستش کنند.

در آیه فوق، عبادت به عنوان راه رسیدن به هدف نهایی معرفی شده است البته ظاهر آیه بر هدف بودن عبادت دلالت دارد، اما با دقت در آیات قرآن توهم هدف نهایی بودن عبادت رفع می گردد، چرا که گاهی در چند آیه قرآن برای موضوعی چند هدف متفاوت ذکر می شود که بی شک آن اهداف در طول هم قرار دارند و یکی از آنها هدف عالی و نهایی است و سایر اهداف، با حفظ جایگاه خود، در طول آن و مقدمه دست یابی به آن هستند.

بررسی تفسیرهای گوناگون از عبادت

عبادت دارای معانی و یا اطلاقات گوناگون و نیز تفسیرهای متفاوتی است که از سه نظر با یکدیگر تفاوت دارند:

عبادت کاری است که تنها به عنوان عبودیت در پیشگاه پروردگار انجام می شود و ذاتا ارتباطی با غیر خدا ندارد؛ مانند نماز، روزه، حج

عبادت کاری است که باید با قصد تقرب انجام داده شود هر چند عنوان اولی آن عبودیت در پیشگاه خداوند نباشد و مربوط به بندگان باشد، مانند خمس، زکات، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، در این اطلاق، عبادت همه فروع دین را شامل می گردد و اختصاص به بخشی از آنها ندارد. اما از نظر برخی از فقها، عبادت تنها شامل کارهایی می شود که تنها به عنوان عبودیت انجام می گیرند و ذاتا ارتباطی با غیر خداوند ندارند؛ مانند نماز، روزه، حج در این ارتباط، امام خمینی (ره) در درسشان می فرمودند: عبادت شامل اعمالی می شود که فقط برای عرض عبودیت انجام می پذیرند و نباید سایر فروع دین! مانند خمس، زکات، امر به معروف و نهی از منکر را عبادت نامید، بلکه آنها تنها افعال قربی و واجبات تعبدی شناخته می شوند.

عبادت کاری است که به قصد قربت انجام داده شود هر چند صحت آن منوط به این قصد نباشد که اصطلاحا به آنها (افعال توصیلی) می گویند؛ مانند همه کارهایی که مورد رضایت الهی است که اگر با قصد قربت انجام گیرند، عبادت خواهند بود. با توجه به این برداشت در برخی از روایات بر کارهایی عبادت اطلاق گردیده که نزد متشرعه بر آنها عبادت اطلاق نمی گردد مثلا در روایتی آمده است: عبادت دارای ده بخش است که 9 بخش آن منحصر به درخواست روزی حلال است. (بحار الانوار، ج 103 ص 9)

متصوفه عبادت را تنها توجه قلبی به خداوند می شناسد و آن را بیگانه با رفتار ظاهری و اشکال ظاهری می دانند. حتی عده ای از آنها از انجام عباداتی از قبیل نماز، روزه، حج که در شرع مقدس واجب شده اند خودداری می کنند و ادعا می کنند که به مرحله ای رسیده اند که دیگر نیازی به این اعمال ندارند. از نظر آنان عبادت واقعی همان توجه قلبی است و عبادات مرسوم را صرفا آدابی می دانند که گاهی مانع توجه قلبی می گردند و از این جهت، وقتی انسان به یقین رسید عبادات ظاهری از او ساقط می گردند.